Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/3204

2.7.2025

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad wat betreft de beschermingsstatus van de wolf (Canis lupus)

(COM(2025) 106 final — 2025/0058 (COD))

(C/2025/3204)

Algemeen rapporteur: **Josep PUXEU ROCAMORA**

Raadpleging	Raad, 25.3.2025 Europees Parlement, 31.3.2025
Rechtsgrond	Artikel 43, lid 2, en artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de voltallige vergadering	30.4.2025
Zitting nr.	596
Stemuitslag (voor/tegen/ onthoudingen)	154/9/17

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Er moeten maatregelen worden getroffen om de co-existentie van plattelandsbewoners, veehouderijen en wolven in de EU te verbeteren en te beheren opdat het aantal negatieve interacties afneemt.

1.2. Uit wetenschappelijk en technisch bewijs blijkt dat beheer door het elimineren van wolven niet leidt tot een lager schadeniveau omdat het conflict tussen veehouderijen en wolven blijft bestaan, tenzij er zoveel wolven worden geëlimineerd dat hun staat van instandhouding wordt aangetast en er dus inbreuk zou worden gemaakt op Richtlijn 92/43/EEG van de Raad ([1]).

1.3. Wel is wetenschappelijk bewezen dat modellen op basis van preventieve maatregelen, waarbij het noodzakelijke behoud van de gunstige staat van instandhouding van de wolf in acht wordt genomen, een geschikt alternatief zijn om conflicten te verminderen en stappen in de richting van co-existentie van wolven en veehouderijen te zetten. In dat verband moet werk worden gemaakt van kaders voor passende financiering om deze maatregelen nader uit te werken, zoals het EESC al eerder in zijn informatief rapport NAT/825 ([2]) heeft opgemerkt.

1.4. In dit verband beveelt het EESC het volgende aan:

1.5. passende financieringsmaatregelen om een beter model voor een effectieve en haalbare co-existentie van wolf en veehouderij te ontwikkelen;

1.6. meer toegepast onderzoek naar technieken om de veestapel op de verschillende soorten veehouderijen te beschermen;

1.7. veehouderijen die grote risico's lopen en/of ernstige schade ondervinden, individueel beoordelen om de meest geschikte beschermingsmaatregelen te kunnen treffen;

([1]) Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7).

([2]) Informatief rapport van het EESC "*Voordelen van extensieve veeteelt en organische meststoffen in het kader van de Europese Green Deal*".

1.8. veehouderijen adviseren over het toepassen en monitoren van beschermingsmaatregelen;

1.9. een snelle vergoeding bieden voor alle vormen van schade, d.w.z. niet alleen schade door sterfte, maar ook door verspreiding van kuddes, miskramen en gederfde winsten in de veehouderij;

1.10. fora helpen opzetten waarop veehouders ervaringen met beschermingsmaatregelen kunnen uitwisselen;

1.11. bij het analyseren van bewijzen en aanwijzingen van aanvallen door wolven op veehouderijen de beste beschikbare technieken toepassen, om twijfel over de betrokken dieren — wolven of verwilderde honden — zo veel mogelijk uit te sluiten.

1.12. inhuren van beroepsherders die bij het vee blijven in gebieden of perioden met een grotere kans op schade;

1.13. het gemakkelijker maken om kuddebeschermingshonden te fokken en aan veehouders te leveren;

1.14. professionele dierverzorging tijdens de seizoentrek;

1.15. de scholing ondersteunen van verantwoordelijke overheidsfunctionarissen om schade te taxeren en veehouders passende informatie en ondersteuning te bieden;

1.16. een gecoördineerd protocol voor de selectieve eliminatie en/of verwijdering van wolven aan de hand waarvan op een juiste en adequate wijze gebruik gemaakt kan worden van de uitzonderingen op de beschermingsregeling voor de wolf, in overeenstemming met de EU- en de nationale wetgeving (de vastgestelde maatregel moet achteraf gemonitord en geëvalueerd worden);

1.17. een dialoog over de wolf op Europees niveau tussen o.a. EU-instellingen, lidstaten, gemeenten en lokale entiteiten, natuurbeschermers, landbouw- en veeteeltorganisaties, wetenschappelijke instanties en ngo's;

1.18. participatie van het maatschappelijk middenveld op lokaal of regionaal niveau — dit is van cruciaal belang voor de besluitvorming en het beheer;

1.19. verspreiding van wetenschappelijke kennis over de wolf en het complexe beheer van het wolvenbestand;

1.20. voorlichtingscampagnes voor de veehouderij over de mogelijkheden om tot co-existentie met de wolf te komen en conflicten met de wolf terug te dringen, alsook over de beschikbare financiering;

1.21. de toepassing van goede praktijken op het vlak van de observatie van wolven bevorderen;

1.22. voorlichtingscampagnes om sportrecreanten en andere mensen die veehouderijgebieden betreden te waarschuwen voor kuddebeschermingshonden, aan te geven wat de taak van deze honden is en hoe mensen zich moeten gedragen als zij er een tegenkomen.

2. **Algemene opmerkingen**

2.1. Aanleiding voor dit advies is het besluit dat de Permanente Commissie van het Verdrag van Bern op voorstel van de Europese Unie in december 2024 heeft genomen om de wolf (Canis lupus) te verplaatsen van aanhangsel II ("streng beschermde diersoorten") naar aanhangsel III ("beschermde diersoorten"). Deze wijziging is drie maanden na de goedkeuring ervan in werking getreden.

2.2. Op 7 maart heeft de Europese Commissie een voorstel voor een richtlijn tot wijziging van de habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) wat betreft de beschermingsstatus van de wolf gepubliceerd (COM(2025) 106 final - 2025/0058 (COD)).

2.3. Het voorstel van de Commissie (COM(2025) 106 final) heeft tot doel Richtlijn 92/43/EEG te wijzigen door alle wolvenpopulaties in de EU over te hevelen naar bijlage V ("dier- en plantensoorten van communautair belang waarvoor het onttrekken aan de natuur en de exploitatie aan beheersmaatregelen kunnen worden onderworpen"). De lidstaten zouden daardoor in staat worden gesteld voor een flexibelere beheersaanpak te kiezen. De lidstaten blijven wel verplicht om een gunstige staat van instandhouding van de wolf te waarborgen.

2.4. De wolf blijft een beschermde soort en de lidstaten moeten door middel van beheers- en instandhoudingsmaatregelen een gunstige staat van instandhouding van de wolf bereiken en handhaven.

2.5. Het EESC neemt nota van het voorstel van de Commissie en benadrukt dat de wijziging van de rechtsstatus geflankeerd moet worden door krachtige waarborgen om de gunstige staat van instandhouding van de wolvenpopulaties te behouden in overeenstemming met artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), met name gezien het feit dat in meer dan de helft van de biogeografische regio's van de EU waar wolven voorkomen, hun staat van instandhouding nog altijd ongunstig is. Tegelijkertijd moeten de lidstaten doeltreffendere instrumenten krijgen om lokale conflicten te beheersen en de co-existentie met plattelandsgemeenschappen en extensieve veehouderij te verbeteren.

2.6. De aanwezigheid van de wolf draagt bij tot beheersing van populaties wilde hoefdieren (reebokken, herten, wilde zwijnen, gemzen, elanden, afhankelijk van de regio) door selectieve predatie, wat het ecologisch evenwicht ten goede komt.

2.7. Uit het verslag van de Europese Commissie over de stand van de natuur in 2020, dat gebaseerd is op gegevens van de lidstaten, blijkt dat de wolvenpopulaties — die in de eerste helft van de twintigste eeuw in de meeste regio's en landen waren uitgeroeid — nu deels stabiel zijn en deels toenemen en zich weer vestigen in hun voormalige leefgebieden. In sommige landen is sprake van een gunstige staat van instandhouding terwijl in andere landen het risico bestaat dat de populatie te groot wordt of het verspreidingsgebied kleiner wordt.

2.8. Een positieve trend is echter niet overal te zien: Spanje is de enige EU-lidstaat waar onlangs, in Sierra Morena, een wolvenpopulatie is uitgestorven. Sommige populaties worden dus kleiner — een reden temeer om de wolf te blijven beschermen. Bovendien hebben populaties Iberische wolven weinig genetische variabiliteit, waardoor zij kwetsbaarder zijn voor risicofactoren dan andere populaties die kleiner, maar wel genetisch diverser zijn.

2.9. De huidige situatie kan deels worden verklaard doordat de wolf wettelijke bescherming geniet en het publiek er welwillender tegenover staat, alsook door het herstel van het prooidierbestand (zoals hertachtigen en wilde zwijnen) en gebladerte. Ook de leegloop van het platteland in bepaalde Europese regio's heeft de groei van de wolvenpopulatie in de hand gewerkt.

2.10. De terugkeer van wolven naar gebieden waar ze al tientallen jaren niet meer voorkwamen, houdt een grote uitdaging in voor de lidstaten. Bij verschillende conflicten wordt vaak gewezen naar de wolf, met name wanneer de extensieve veehouderij schade oploopt, hetgeen leidt tot sociale onrust in de betrokken plattelandsgemeenschappen.

2.11. De schade die wolven de veehouderij op EU-niveau en in haar totaliteit toebrengen, kunnen op nationaal niveau aanvaardbaar lijken. Op lokaal niveau kan de schade echter zo groot zijn dat sommige gebieden onder grote druk komen te staan, met directe en indirecte economische verliezen die moeilijk te kwantificeren zijn en waarbij de emoties onder veehouders hoog kunnen oplopen.

2.12. Volgens gegevens die de lidstaten tussen 2013 en 2018 hebben gerapporteerd wordt de wolf nog altijd met allerlei bedreigingen geconfronteerd: illegale afschieting, vergiftiging, botsingen met infrastructuuronderdelen en interacties met landbouwactiviteiten.

Zorgen voor een gunstige staat van instandhouding van de wolf in de hele EU die verenigbaar is met de sociale en economische activiteiten in plattelandsgebieden

2.13. Om de gunstige instandhouding van wolven in de EU te waarborgen zonder dat dit ten koste gaat van de sociaal-economische activiteiten in plattelandsgebieden wordt aanbevolen dat de lidstaten de volgende maatregelen nemen:

— meer controle en monitoring in potentiële toekomstige verspreidingsgebieden van de wolf;

— betere monitoringprogramma's om meer te weten te komen over verspreiding, leeftijdsstructuur van troepen en populaties, gedragspatronen, sterfte anders dan door ongevallen, en interacties met menselijke activiteiten;

— uitbreiding van programma's om meer te weten te komen over de mogelijke doeltreffendheid van verschillende (aversieve, afschrikkende) technieken om de schade die wolf de extensieve veehouderij toebrengt te beperken;

— betere voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's in gebieden waar de wolf zich waarschijnlijk weer gaat vestigen om mensen daar anders tegenaan te laten kijken en mogelijke negatieve interacties met de extensieve veehouderij te voorkomen;

— de vestiging van wolven stimuleren in gebieden waar veel wilde hoefdieren voorkomen, de extensieve veehouderij is afgenomen of verdwenen en de jacht als sport niet in staat is om de uitbreiding van deze hoefdierpopulaties in de hand te houden;

— vaker honden vangen en verwijderen in geval van vermoedelijke kruisingen of gemengde wolf/hondenroedels;

— informatie- en controlecampagnes opzetten om bewuste bevordering van kruisingen met honden te voorkomen;

— voorlichtingscampagnes voor sectoren die betrokken zijn bij plattelandsbeheer opzetten over de ecologische, sociale, bestuurs- en strafrechtelijke consequenties van het toepassen van illegale methoden om wolven te doden;

— alternatieve schadepreventiemaatregelen, met inbegrip van technieken om te voorkomen dat veestapels door wolven worden aangevallen en om de gevolgen van dergelijke aanvallen te beperken;

— bewakingsmaatregelen en maatregelen ter afschrikking van illegale praktijken in gebieden waar schade aan de veestapel tot veel conflicten leidt; populatiecontroles moeten op basis van wetenschappelijke criteria en onder toezicht van de betrokken overheidsinstanties worden uitgevoerd.

Brussel, 30 april 2025.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE